

Cenhadaeth, Gweledigaeth a Gwerthoedd

Mae ethos ein Cyd-dîm Gweithredol yn parhau i roi pwyslais cryf ar gydgyfrifoldeb a chymorth cydfuddiannol i gyrraedd nodau cyffredin, wrth weithio tuag at ein hamcanion llesiant.

Tuag at ddiwedd 2026, er mwyn gweithio ymhellach fel Cynghorau ffederal, fe adolygwyd y ddwy weledigaeth ac fe sefydlwyd gweledigaeth newydd ar y cyd: **'Dyfodol heb anghydraddoldeb, lle mae pawb yn ffynnu mewn cymuned deg, gynhwysol a gwydn'.**

Hefyd, fe adolygwyd gwerthoedd y ddau Gyngor a'r gwerthoedd bellach yw: **Gweithio gyda phobl; Gweithio'n agored; Gweithio gyda'n gilydd i gyflawni.** Mae ein gwerthoedd yn chwarae rhan hanfodol yn niwylliant ein sefydliad ac yn llywio ein hymddygiadau, ein credoau a'n hegwyddorion. Mae'r weledigaeth a'r gwerthoedd bellach yn cyd-fynd â'i gilydd a byddant yn cael eu defnyddio ar gyfer gwneud penderfyniadau, herio a myfyrio. Byddant yn darparu'r fframwaith ar gyfer popeth a wnawn.

'Bargen' a Chenadaethau Blaenau Gwent

Mae Bargen Blaenau Gwent yn contract cymdeithasol rhwng y Cyngor, trigolion, busnesau a phartneriaid, sy'n ail-lunio sut y mae'r Cyngor yn gweithio trwy symud o "wneud i" at "wneud gyda". A hithau wedi'i gwreiddio mewn cydgyfrifoldeb, atal, tegwch a phŵer cymunedol, mae'n darparu dull atal-yn-gyntaf, sy'n canolbwyntio ar y gymuned ac sy'n gydweithredol o ddarparu gwasanaethau a rhoi'r Cynllun Corfforaethol ar waith.

Bydd y Fargen yn cael ei chyflawni trwy bum cenhadaeth a rennir:

- **Cenhadaeth 1: Y Blynnyddoedd Cynnar – Adeiladu Dyfodol Disglair**
- **Cenhadaeth 2: Ysbrydoli Dysgu Gydol Oes, Uchelgais a Gwydnwch**
- **Cenhadaeth 3: Llesiant Trwy Arweinyddiaeth Gymunedol**
- **Cenhadaeth 4: Economi Ffyniannus a Lleoedd Llewyrchus**
- **Cenhadaeth 5: Cymunedau Grymus – Pŵer a Llwyddiant a Rennir**

Ceir rhagor o wybodaeth am Fargen a Chenadaethau Blaenau Gwent yma: [Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent](#)

Ymgysylltu ar y Fargen a Chynulliadau Dinasyddion

Er mwyn rhoi cymorth i ddatblygu Bargen Blaenau Gwent, dechreuodd cynllun ymgysylltu amlhaenog yn hydref 2025, gan alluogi rhanddeiliaid, trigolion a phartneriaid i helpu i lunio ei datblygiad trwy ymgynghori, adborth a thrafod. Denodd yr ymgynghoriad ym mis Tachwedd a mis Rhagfyr 2025 bron i 700 o ymweliadau ar-lein a 250 o arolygon a gwblhawyd, ac yna Cynulliad Dinasyddion a gynhaliwyd ar draws tair sesiwn ym mis Ionawr a mis Chwefror 2026.

Defnyddiodd y Cynulliad ddull sefydledig i ategu trafodaeth fanwl; casglu gwybodaeth am brofiadau personol ac ystyried y cwestiwn: "Pa egwyddorion ddylai lywio'r berthynas newydd a'r ffyrdd newydd o weithio i wireddu ein huchelgais cyffredin ar gyfer ein bwrdeistref?" Cytunodd y cyfranogwyr ar egwyddorion a oedd yn canolbwyntio ar gynnwys y cyhoedd mewn modd ystyrlon, gwirfoddoli ac arweinyddiaeth gymunedol, hybiau cymunedol, pŵer a rennir a chydweithrediad, balchder a

photensial yn y dyfodol, canol trefi ffyniannus, a dysgu a gwrando gyda'n gilydd. Ceir rhagor o wybodaeth am Gynulladau Dinasyddion Blaenau Gwent yma: [Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent](#)

Blaenau Gwent: Cyngor Marmot – Rhoi Tegwch a Llesiant yn Gyntaf

Mae Torfaen a Blaenau Gwent yn falch o fod y Cynghorau Marmot cyntaf yng Nghymru, sy'n adlewyrchu ymrwymiad hirdymor i leihau anghydraddoldebau iechyd a chreu cymunedau tecach, mwy cynhwysol a gwydn.

Mae'r Uwchgynllun Marmot yn darparu fframwaith 15 mlynedd i wreiddio egwyddorion Marmot yn y ffordd yr ydym yn cynllunio, yn cyflawni ac yn mesur effaith, a ategir gan ddata cadarn a mesurau yn y tymor byr, canolig a hir. Er mwyn gwneud gwahaniaeth ystyrlon, rhaid adlewyrchu'r egwyddorion hyn ar draws gweithgarwch cynllunio sefydliadol, blaenoriaethau, gwasanaethau a phrosesau adolygu.

Gyda'i gilydd, mae'r Cynllun Corfforaethol, Cynllun Llesiant BGC Gwent, Egwyddorion Marmot, y Dull Cymunedau a'r Cydweithrediad Ymchwil ar Benderfynyddion Iechyd yn ategu newid diwylliannol a gweithredol tuag at ddull mwy ataliol, a arweinir gan dystiolaeth ac sy'n seiliedig ar bartneriaeth o wella llesiant yn awr ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

I gael rhagor o wybodaeth am Flaenau Gwent fel Cyngor Marmot, cliciwch yma: [Blaenau Gwent: Cyngor Marmot | Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent](#)

Gallwch ddarganfod mwy am Egwyddorion Marmot yma: [Yr Athro Syr Michael Marmot - IHE](#)

Cymru: Y Genedl Marmot Gyntaf

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi'n ddiweddar mai Cymru yw'r genedl Marmot gyntaf yn y byd – carreg filltir arwyddocaol. Mae Torfaen a Blaenau Gwent wedi bod ar flaen y gad yn y daith hon, gan arwain y ffordd a dangos yr hyn sy'n bosibl pan fydd tegwch yn dod yn flaenoriaeth.

Ein Dull Ffederal

Mae Cynghorau Blaenau Gwent a Thorfaen wedi sefydlu model ffederasiwn arloesol, gan gynnwys penodi'r Cyd-Brif Weithredwr cyntaf yng Nghymru a chyfnod darganfod a lansiwyd ym mis Mehefin 2024 i archwilio'r posibilïadau ar gyfer integreiddio agosach.

Yn ystod 2025/26, mae'r bartneriaeth wedi symud o archwilio i gyflawni. Mae'r ddau Gyngor wedi ymrwymo'n ffurfiol i gryfhau cydweithio, gwreiddio trefniadau arweinyddiaeth ar y cyd, cryfhau trefniadau llywodraethu, a sicrhau bod fframweithiau cynllunio corfforaethol, perfformiad ac ariannol yn cyd-fynd â'i gilydd. Mae hyn yn helpu i gydlyn blaenoriaethau, lleihau dyblygu, gwella goruchwyliaeth a meithrin gwydnwch ar draws y ddau sefydliad.

Mae gwaith wedi cael ei wneud i weithredu cyd-drefniadau llywodraethu corfforaethol newydd, gan gynnwys strwythur arweinyddiaeth ar y cyd; sicrhau bod prosesau, polisïau a strategaethau'n cyd-fynd â'i gilydd; data, technoleg a deallusrwydd artiffisial gwell; Cyd-bwyllgor Penodiadau a threfniadau Craffu ar y Cyd; a Glasbrint ar y Cyd ar gyfer Twf a Chynllun Datblygu Lleol ar y cyd.

Mae'r ffederasiwn yn alluogwr allweddol ar gyfer trawsnewid hirdymor, gan ategu gwasanaethau mwy cynaliadwy, deilliannau gwell i drigolion a model gweithredu cryfach, mwy gwydn ar draws y ddau gyngor.

Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwent

O dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, mae gan y Cyngor ddyletswydd unigol ac ar y cyd. Cyflawnir ein rôl ar y cyd trwy Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC), sy'n dod â phartneriaid o blith gwasanaethau cyhoeddus ynghyd i asesu llesiant lleol, cytuno ar amcanion llesiant ar y cyd a chymryd camau gweithredu hirdymor i wella deilliannau i bobl a chymunedau ledled Gwent.

Er mwyn cefnogi'r BGC i fynd i'r afael â lefelau uchel o anghydraddoldeb ledled Gwent, mae partneriaid wedi bod yn gweithio gyda'r Sefydliad Cydraddoldeb Iechyd, gan dynnu ar yr egwyddorion arweiniol a adnabuwyd yn adolygiad yr Athro Marmot, Fair Society, Healthy Lives. Arweiniodd y gwaith hwn at yr [Adroddiad Creu Gwent Decach](#) a'r ymrwymiad i Gwent ddod yn rhanbarth Marmot.

Ceir rhagor o fanylion am BGC Gwent yma: [Hafan - Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwent Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwent](#)

Dull Cymunedau

Ochr yn ochr ag Uwchgynllun Marmot a'r Cynllun Corfforaethol, mae'r Dull Cymunedau'n darparu'r model ymarferol ar gyfer cyflawni newid trwy wreiddio atal, ymyrryd yn gynnar, gweithio seiliedig-ar-leoedd a gwydnwch cymunedol yn y ffordd y mae gwasanaethau'n cael eu dylunio a'u darparu.

Yn ystod 2025/26, mae'r dull wedi symud o'r cam dylunio i weithredu cynnar, gyda gwaith yn mynd rhagddo i'w wreiddio mewn prosesau cynllunio gwasanaethau, pennu cyllidebau a gweithio mewn partneriaeth. Mae hyn yn galluogi newid tuag at ddarparu gwasanaethau mewn modd mwy ataliol, seiliedig-ar-leoedd, sy'n canolbwyntio ar angen lleol, capasiti'r gymuned a chymorth wedi'i dargedu.

Elfen allweddol yw ailddylunio'r model atal a strwythurau'r gweithlu, gan sicrhau bod pobl yn cael y cymorth iawn ar yr adeg iawn trwy ddealltwriaeth fwy cyfannol am lesiant, gyda chymunedau'n gweithredu fel y llinell gyntaf o ran atal a gwydnwch.

Cydweithrediad Ymchwil ar Benderfynyddion Iechyd

Yn ystod 2025/26, bu Blaenau Gwent yn gweithio gyda Thorfaen drwy'r Cydweithrediad Ymchwil ar Benderfynyddion Iechyd i gryfhau'r defnydd o dystiolaeth ac ymchwil wrth wneud penderfyniadau lleol. Mae'r cydweithrediad yn helpu'r ddau gyngor i ddeall yn well beth yw'r ffactorau ehangach sy'n effeithio ar iechyd a llesiant, cynllunio gwasanaethau yn seiliedig ar anghenion cymunedau, a meithrin capasiti ymchwil. Mae'r gwaith wedi canolbwyntio ar feysydd fel y blynyddoedd cynnar, addysg ac addysg ddewisol yn y cartref, gan gefnogi atal, tegwch a deilliannau gwell i blant, trigolion a chymunedau.